

Polisi a chynllun Hyfforddi a Datblygu Cyngor Tref Dinbych wedi'u hadolygu a'u derbyn - dyddiad: 27 Ebrill 2026

Dyddiad yr adolygiad nesaf – Ebrill 2027

1. Cyflwyniad

Mae Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 Rhan 4, adran 67 (1) yn nodi y dylai Cyngor Cymuned wneud a chyhoeddi cynllun hyfforddi, ac (4) yn nodi y dylid ei adolygu'n rheolaidd.

Mae'r ddogfen hon yn cyfuno'r polisi a'r cynllun hyfforddi cysylltiedig. Mae Cyngor Tref Dinbych wedi ymrwmo i sicrhau bod ei gynghorwyr, ei gyflogeion a'i wirfoddolwyr yn cael eu hyfforddi'n briodol er mwyn galluogi iddynt gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol, yn ddiogel ac o fewn y ddeddfwriaeth.

Dylai cynghorwyr posib a cheisiadau am swydd Clerc / Swyddog Cyllid Cyfrifol y Dref gael gwybod am y polisi hwn a'r cynllun hyfforddi cysylltiedig a'r disgwyliadau a osodir arnynt.

Mae Cyngor Tref Dinbych yn cynnwys 15 o gynghorwyr a **2** o weithwyr: **Clerc y Dref / Swyddog Cyllid Cyfrifol a chynorthwydd Digwyddiadau Dinesig a Phrosiectau.**

2. Cyllideb

Er mwyn galluogi hyfforddiant i ddigwydd, bydd y cyngor yn darparu cyllideb hyfforddiant ddigonol i gynghorwyr, staff a gwirfoddolwyr fynychu cwrsiau hyfforddi perthnasol a chynadledau.

3. Cynghorwyr

Bydd disgwyl i bob Cynghorydd fynychu hyfforddiant Cod Ymddygiad o fewn chwe mis ar ôl cael ei ethol neu ei gysylltu â'r cyngor. Hefyd, bydd disgwyl i bob Cynghorydd fynychu'r holl gyrsiau hyfforddi gan nodi eu bod yn orfodol ar y cynllun o fewn 18 mis ar ôl eu hethol neu'u cooptio.

Bydd disgwyl i gynghorwyr sydd â swyddi cadeirydd neu is-gadeirydd neu sy'n aelodau o bwyllgorau penodol fynychu'r hyfforddiant a nodwyd ar y cynllun o fewn 12 mis ar ôl i'r cynllun gael ei gyhoeddi.

Yn ychwanegol, caiff holl gynghorwyr gyflwyniad gwybodaeth gyda'r dogfennau canlynol:

- Canllaw y Cynghorydd Da gan Lywodraeth Cymru.
- Rolau a Chyfrifoldebau
- Dyddiad y Cyfarfod ar gyfer y flwyddyn
- Gorchmynuin Sefydlog 2

- Rheoliadau Ariannol
- Cod Ymddygiad.

Bydd y Cyngor yn talu treuliau am fynychu cwrs hyfforddi a chynadleddau.

3.1.Clerc a Swyddog Cyllid Cyfrifol

Bydd Swyddog newydd ei benodi yn derbyn pecyn sy'n cynnwys copïau o'r Gorchmynion Sefydlog, Cod Ymddygiad, Rheoliadau Ariannol a unrhyw wybodaeth arall a ystyrir yn berthnasol.

Disgwylir i'r Swyddog:

- a. Cwblhau y cwrs mewn Gweinyddu Cyngor Lleol (CiLCA) o fewn 2 flynedd ar ôl penodi. Mae hyn yn amod cyflogaeth
- b. Mynd i unrhyw hyfforddiant arall sy'n berthnasol i gyflawni eu dyletswyddau'n broffesiynol fel TG, cyllid ac deall y system gynllunio a allai gael ei adnabod trwy asesiadau.
- c. Mynd i gyfarfodydd rhanbarthol pedwar chwarter Cymdeithas Ysgrifenyddion Cyngorau Lleol (SLCC)
- d. Mynd i gynhadledd flynyddol SLCC. Rhoddir treuliau am fynychu cyrsiau hyfforddi, cyfarfodydd a chynadleddau.
- e. Cwblhau Hyfforddiant Cod Ymddygiad

3.2 Disgwylir i'r Cynorthwydd:

- a. Mynd i unrhyw hyfforddiant sy'n berthnasol i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol a nodir trwy werthusiadau neu gan y Clerc Tref ac Swyddog Cyllid Cyfrifol. Caiff treuliau a chyfnod amser talu am ddod i gyrsiau hyfforddi.
- b. Cwblhau Hyfforddiant Cod Ymddygiad

4. Nodweddion a Chynllunio Anghenion Hyfforddiant

- a. Bydd y cynllun hyfforddiant yn cael ei ddatblygu gan y Clerc ac yn cael ei gymeradwyo gan y cyngor llawn
- b. Gall cynghorwyr hefyd ofyn i fynd i hyfforddiant arall ar y cynllun hyfforddiant drwy wneud cais i'r Clerc.
- c. Gall cynghorwyr ac Swyddogion ofyn am hyfforddiant nad yw ar y cynllun ond mae angen cymeradwyaeth y maer cyn cymryd rhan.
- d. Bydd anghenion hyfforddiant ar gyfer staff newydd yn cael eu nodi trwy'r broses recriwtio ar gyfer clerciaid newydd, gan gynnwys y cais a'r cyfweiliad, trafodaethau ffurfiol a anffurfiol.
- e. Bydd anghenion hyfforddiant ar gyfer staff presennol i'w nodi yn ystod gwerthusiad blynyddol y staff; a/neu yn y Pwyllgor Personél.

4. Adnoddau Hyfforddiant

- a. Gwneir dyraniad yn y gyllideb i alluogi hyfforddiant a datblygiad.

b. Gwneir dyraniad yn y gyllideb i dalu am danysgrifiad i **Gymdeithas Clercs Lleol a Un Llais Cymru** i alluogi'r Clerc/SCC a'r Clerc Cynorthwyol a'r Cynghorwyr i fanteisio ar eu cyrsiau hyfforddiant, cyfarfodydd a chynadleddau.

5. Adolygiad o'r Hyfforddiant

a. Bydd y cynllun hyfforddiant yn cael ei adolygu gan ystyried newidiadau i ddeddfwriaeth, cwynion a dderbyniwyd neu ddigwyddiadau sy'n tynnu sylw at anghenion hyfforddiant a cheisiadau gan gynghorwyr neu'r Clerc. Bydd y cynllun a'r polisi hyfforddiant yn cael eu hadolygu bob blwyddyn.

b. Bydd y Clerc yn cadw cofnod o'r hyfforddiant a gafodd ei fynychu gan y Cynghorwyr a'r Staff.

6. Cynllun Hyfforddi Cyngor Tref Dinbych Drafft Cynllun Hyfforddi 2026-2027

Eitem	Enw	Cynnwys	Disgrifiad	Pwy i gwblhau	Rhif
1	Y Cyngor	<ul style="list-style-type: none"> • Y Cyngor fel Corff Corfforaethol • “Tîm” yr Aelodau a'r Staff • Rhôl y Cyngor • Gweithio gyda Awdurdodau Unedol • Adeiladu Gwaith Partneriaeth 	Y cyngor fel corff corfforaethol, y 'tîm' o aelodau a staff, rôl y cyngor, gweithio gyda awdurdodau unedol, a adeiladu cydweithrediad partneriaeth gyda grŵp ehangach o sefydliadau. Ar ddiwedd y cyflwyniad hwn, dylech fod wedi deall yn dda am amrywiaeth cyfrifoldebau cynghorau cymuned a threfol yn ogystal â'u rôl newidiol wrth wasanaethu cymunedau lleol yng Nghymru heddiw.	Cynghorwyr gyda llai nag un flwyddyn o brofiad fel cynghorydd	Yn berthnasol
2	Y Cynghorydd	<ul style="list-style-type: none"> • Y Cynghorydd a'u Hymrwymiad <ul style="list-style-type: none"> • Cofnod Buddiannau • Cod Ymddygiad a Moesegoldeb 	Y cynghorydd a'u hymroddiad i swydd y cynghorydd, y Cofrestr Diddordebau Aelodau, y Cod	Gyd or Cynghorwyr - Cod ymddygiad - Pob	15 17

		<ul style="list-style-type: none"> • Swyddogion Monitro a Pwyllgorau Safonau • Trafod a Gwneud Penderfyniadau • Cynrychioli Eich Etholaeth <ul style="list-style-type: none"> • Adeiladu Pontydd 	<p>Ymddygiad a'r ymddygiad moesegol a ddisgwylir gan gynghorydd, rôl y Swyddog Monitro a'r Pwyllgor Safonau, rheolau dadl a gwneud penderfyniadau, sut rydych yn cynrychioli eich etholwyr, a'r angen i "adeiladu pontydd" rhyngoch chi, y cyngor a rhanddeiliaid eraill.</p>	Cynghorydd a Staff	
3	Y Cyngor fel Cyflogwr	<ul style="list-style-type: none"> • Contractau Cyflogaeth • Swyddogaeth a Maniffesto Person <ul style="list-style-type: none"> • Recriwtio a Daliad • Disgyblaeth, Cwynion a Helo <ul style="list-style-type: none"> • Iechyd a Diogelwch • Hyfforddiant a Datblygiad • Ffynonellau Cyngor 	<p>Rôl y cyngor fel cyflogwr. Byddwn yn cwmpasu contractau cyflogaeth a sut maent yn diffinio'r berthynas gyflogaeth, y rôl ac amserlen y person, efallai eich bod yn adnabod y manyleb rôl fel y 'disgrifiad swydd', recriwtio a chadw staff, beth y dylech ei wneud os fydd pethau'n mynd o chwith, iechyd a diogelwch, ac efallai'r pwysicaf oll sef cael y gorau allan o bawb i helpu gwasanaethu eich cymuned leol, trwy hyfforddiant a datblygiad. Mae cyfraith cyflogaeth a'r arfer gorau yn faes</p>	Aelodau Pwyllgor Staffio	5

			cymhleth, felly yn olaf, byddwn yn gorffen trwy edrych ar rai ffynonellau cyngor.		
4	Deall y Gyfraith	<ul style="list-style-type: none"> • Dyletswyddau a phwerau statudol <ul style="list-style-type: none"> • Ultra Vires • Pwerau Dirprwyo <ul style="list-style-type: none"> • Deddf Iaith Gymraeg • Y ddyletswydd i hyrwyddo Cyfleoedd Cyfartal • Diogelu Data a Deddf Rhyddid Gwybodaeth • Ffynonellau cyngor 	Y ystod o ddeddfwriaeth a chyfrifoldebau cyfreithiol sy'n effeithio ar gynghorau cymuned a thref. Byddwn yn ymdrin â chyfrifoldebau a phwerau statudol, egwyddor 'ultra vires', pwerau dirprwyo, Deddf Iaith Gymraeg, y ddyletswydd i hyrwyddo cyfleoedd cyfartal a'r prif gyfreithiau a rheoliadau yn y maes hwn megis diogelu data a Deddf Rhyddid Gwybodaeth ac, yn olaf, ffynonellau cyngor.	Pob Cynghorwr, Y Clêrc a'r Cynorthwy-ydd Gorfodol	17
5	Cyfarfod y Cyngor	<ul style="list-style-type: none"> • Alw cyfarfodydd <ul style="list-style-type: none"> • Mathau o gyfarfodydd • Gorchmynion Sefydlog • Agendâu • Cynnal y cyfarfod • Cymeradwyo penderfyniadau • Cofnodi gweithgareddau 	Asiadau gwahanol cyfarfodydd y cyngor. Byddwn yn sôn am alw cyfarfodydd, y gwahanol fathau o gyfarfodydd gan gynnwys Cyfarfodydd Statudol Blyneddol, Cyfarfodydd Eithriadol a Chyfarfodydd Cyffredin, pwysigrwydd sefydlu Gorchmynion Sefydlog a	Maer, Dirprwy Faer ac yn ystod cyfnod cyn dod yn Faer	2

			defnyddio rhaglenni, cynnal y cyfarfod, pasio penderfyniadau, a chofnodi'r gweithdrefnau.		
6	Cyllid Llywodraeth Leol	<ul style="list-style-type: none"> • Swydd y Swyddog Cyllid Cyfrifol • Cyngor Cyfrifo ac Strategaeth • Rheoliadau Ariannol a Gwerthuso Risg • Cyllidebau a Rhagflenni • Archwilio Mewnol ac Allanol • Yswiriant • Pwerau Incwm ac Allbwn • Dulliau eraill o Ennill Incwm 	Adolygu pob un o'r meysydd pwysig wrth oruchwylio cyllid llywodraeth leol. Byddwn yn cwmpasu rôl y Swyddog Cyllid Cyfrifol, rhai o'r egwyddorion cyffredinol o gyfrifeg, y prif reoliadau ariannol ac yn bwysicaf oll sut i werthuso'r risgiau sydd yn gysylltiedig, sefydlu cyllidebau a chynnyddion, gosod archwiliadau mewnol ac allanol cadarn, gofynion yswiriant y Cyngor, pŵer incwm a gwariant y Cyngor, ac yn olaf ffynonellau eraill o incwm.	Pob Cyngorwr Gorfodol	15
7	Iechyd a Diogelwch	Archwiliwch ddyletswyddau cyfreithiol Cyngorau a nodi'r prosesau a'r gweithdrefnau sydd angen eu cynllunio i sicrhau cydymffurfiaeth.		Maer, Dirprwy Faer ac yn ystod y cyfnod cyn dod yn Faer	2
8	Ymgysylltu â'r Gymuned	Archwiliwch beth ystyrir wrth y term 'ymgysylltiad cymunedol' a sut y gall cyngorau a chynghorwyr wella sut maent yn		Maer, Dirprwy Faer ac yn ystod y cyfnod cyn dod yn Faer	2

		<p>ymgysylltu â'r cymunedau maent yn eu gwasanaethu. Gan ddefnyddio dull rhyngweithiol, mae'r modiwl yn archwilio pam, sut a ble y mae cyngorwyr yn ymgysylltu â'u cymunedau ar hyn o bryd. Mae'r sesiwn yn cynnwys trosolwg byr o brif bolisi cyhoeddus mewn perthynas ag ymgysylltu cymunedol ac yn cwmpasu elfennau allweddol a therfynoleg ymgysylltu cymunedol. Mae cyfle i gynghorwyr rannu a dysgu o'u profiadau personol ac mae'r sesiwn yn gorffen gyda ymarfer cynllunio ar gyfer ymgysylltu cymunedol.</p>			
9	Cod Ymddygiad	<p>Modiwl rhyngweithiol ac addysgol iawn sy'n galluogi cyfranogwyr i ddeall egwyddorion Nolan bywyd cyhoeddus a datblygu gwybodaeth fwy manwl am y Cod Ymddygiad a sut mae'n berthnasol i gynghorwyr lleol. Mae'r modiwl yn</p>		<p>Pob Cynghorwr, Y Clêrc a'r Cynorthwy-ydd Gorfodol</p>	17

		<p>cwmpasu'n benodol y canlynol: Yr Egwyddorion Nolan, Yr hyn y mae'n rhaid i Gynghorwyr ei wneud a'r hyn na ddylent ei wneud, Buddiannau Personol/Yn Erbyn, Rhagfarn a Rhagdybiaeth, Sut y caiff y Cod ei Orfodi. Bydd y dysgu'n cael ei gryfhau drwy ymarferion ymarferol a bydd DVD o'r Ombwdsmon yn egluro ei rôl yn cael ei ddangos.</p>			
10	Sgiliau Cadeirio	<p>Archwilio rôl y Cadeirydd a ystyried y materion cysylltiedig a dynodi dulliau effeithiol o gadeirio cyfarfodydd yn effeithiol.</p>		<p>Maer, Dirprwy Faer ac yn ystod y cyfnod cyn dod yn Faer</p>	2
11	Cynllun Cymunedol	<p>I roi i Gynghorau'r wybodaeth a'r sgiliau i greu cynlluniau cymunedol a deall strategaeth a chyllidebu ymlaen yn well.</p>		<p>Yn wirfoddol fel y gofynnwyd</p>	
12	Ymgysylltu â'r Gymuned (2)	<p>I ddarparu mewnwelediad i'r ffordd y gall Cynghorau adeiladu ar ddulliau ymgysylltu â'r gymuned a darparu arweinyddiaeth</p>		<p>Yn wirfoddol fel y gofynnwyd</p>	

		wirioneddol i helpu eu cymunedau a'u trefi i dyfu a ffynnu.			
13	Cydraddoldeb a Amrywiaeth	To provide a better understanding of equality law and the Welsh Language Act and assisting Councils to promote equality	Er mwyn darparu dealltwriaeth well o gyfraith cydraddoldeb a Deddf y Gymraeg a helpu Cynghorau i hyrwyddo cydraddoldeb a osgoi gwahaniaethu annheg.	Pob Cynghorwr Gorfodol	15
14	Rheoli Gwybodaeth	I roi dealltwriaeth well i Gyngorau o'r ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â Diogelu Data a Rhyddid Gwybodaeth		Pwyllgor Gwybodaeth a Gwefan	
15	Defnyddio TG, Gwefannau a chyfryngau cymdeithasol.	I roi gwybodaeth fwy i Gyngorau am fanteision estyn allan at eu cymunedau drwy gyfathrebu electronig.		Pwyllgor Gwybodaeth a Gwefan	
16	Ceisiadau Grant.	I alluogi Cynghorau i ddeall yn well y math o gynlluniau grant sydd ar gael a chyflwyno ceisiadau effeithiol i gefnogi prosiectau cyfalaf.		Yn wirfoddol fel y gofynnwyd	
17	Rheoli eich Staff	I roi mewnwelediad i'r ffyrdd y gall Cynghorau drefnu ar gyfer rheolaeth effeithiol o'u staff		Pwyllgor Staffio	5
18	Datganoli Gwasanaethau	Modelau ar gyfer ac ymagweddau tuag at Ddirprwyo Gwasanaethau • Yrwyrr Polisi	Mae datganoli gwasanaethau yn bwnc pwysig ar hyn o bryd yng Nghymru ac mae'r	Gwirfoddol fel y gofynnwyd neu pan fydd wynebu'r mater hwn	

		<ul style="list-style-type: none"> • Cyfleoedd, Trysorau a Chanlyniadau Cynlluniedig • Trefniadau Dyladwyedd Digonol • Rhwymedigaethau Rheoli Asedau • Rôl bwysig Cynghorwyr • Cymuned 	heriau a'r cyfleoedd y mae'n eu cyflwyno neu y byddant yn bryder i'r rhan fwyaf o Gyngorau Cymuned a Thref.		
19	Deddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 Cynaliadwyedd	I egluro egwyddorion datblygu cynaliadwy a chysylltu'r egwyddorion hyn â anghenion a dyheadau'r cymunedau yr ydych yn eu gwasanaethu, nodi polisiau perthnasol (e.e., Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015) a'u cysylltu â phwerau a dyletswyddau cynghorau lleol gan sicrhau parodrwydd i arwain proses o gynllunio a chyflwyno datblygu cynaliadwy.		Maer, Dirprwy Faer ac yn ystod y cyfnod cyn dod yn Faer	2
20	Cyllid Llywodraeth Leol Uwch	<ul style="list-style-type: none"> • Llywodraethu a Chyfrifoldeb • Rolau a Chyfrifoldebau • Datganiad Blyneddol Llywodraethiant • Datganiad Cyfrifon • Rheolaethau Mewnol a'u Adolygiad 	Mae'r cwrs hwn wedi'i anelu at adeiladu ar y wybodaeth a gafwyd trwy fynychu Modul 6 – Cyllid Llywodraeth Leol. Bydd yn apelio yn arbennig at Llywyddion, y rhai sy'n gwasanaethu	Maer, Dirprwy Faer ac yn ystod y cyfnod cyn dod yn Faer	2

		<ul style="list-style-type: none"> • Cydymffurfiaeth â'r Gyfraith • Hawliau Etholwyr • Asesiad Risg • Archwilio Mewnol • Rhwymedigaethau a Chyfrifoldebau • Cronfeydd Ymddiriedolaeth • Cronfeydd Wrth Gefn a Darpariaethau • Buddsoddiadau 	ar Bwyllgorau Cyllid ac at unrhyw Gyngorydd sydd am ddysgu mwy am y fframwaith llywodraethu a chyfrifoldeb y mae'n ofynnol i gynghorau weithredu ynddo.		
21	I'w Gadarnhau	I'w Gadarnhau	Bydd y hyfforddiant hwn yn cael ei bennu ar sail ad-hoc pan fydd gwirfoddolwyr yn cael eu denu gan y cyngor.	Gwirfoddolwyr	
22	CiLCA	Pob agwedd ar rôl Clerc a SCC	Gweler wefan CiLCA	Clerc/SCC Gorfodol	1